

g l a s

Leto VII. - 10. VOCERO DE LA CULTURA ESLOVENA 31. 5. 1960

SPOMINSKI VEČER PISATELJA PREGELJA

Letos 30. januarja je umrl v domovini pisatelj dr. Ivan PREGELJ v 77. letu življenja. Ob sedemdesetletnici se ga je Slovenska kulturna akcija spomnila s knjigo "Moj svet in moj čas", ki jo je še on pregledal, popravil in odobril. Ta knjiga ga kaže predvsem v njegovem življenju, v stiku s pokrajino in ljudmi, kar ga nam dela še intimnejšega in ga približuje naši dovtetnosti. Zdaj je umrl. Vse to in tako njegovo življenje se je umaknilo v zgodovino. Ostalo pa je njegovo delo, zapisano v zgodovino slovenske literarne zgodovine kot pozitivna postavka in Pregelj kot klasik svojega časa, svojih dveh desetletij od 1916 — 1936. Potem je njegovo pero usahnilo, a njegovo telo je hiralo vse do letošnjega leta, ko se je vrnilo k svojemu poreklu v zemljo in duša k Bogu.

"Zdrav kot riba in dober kot luč!" pa je bilo geslo pokojnega Pregelja kot pisatelja. Dober kot luč, ki je od Boga in je Bog sam. Njega odsvit je hotel biti Pregelj v slovenski besedi. In ves njegov umetniški navdih in slednja njegova umetniška stvaritev je vodila k Bogu. Bil je izključno metafizični umetnik, nenaturalist, pesnik duše in njenega boja skozi upore mesa in krivic k Luči in Svobodi. Z njim je tesno povezan slovenski leposlovní ekspresionizem, katerega najvidnejši in največji predstavnik bo ostal v zgodovini. Tudi če je čas že šel preko njega, Pregelj je izpolnil svoje poslanstvo in nam dal iz svoje duše to, kar je nosil v sebi, v taki podobi in s tako silo ustvarjalnega duha, da bodo za vedno živeli v naših predstavah tolminski uporniki, plebanusi Joanesi, bogovci Jerneji, pa tudi ljudski fajmoštri in zdravniki in vojaki, dijaki in predvsem — njegov duh, ki je bil duh slovenstva in izrazitega krščanstva. Postal je njega literarni predstavnik. Toda prav on je postal predmet tajenja in podcenjevan ob koncu življenja, ko je bil tok časa njegovi izrazito religiozni duševniki pravo nasprotje. Toda tudi ta duh časa se že preobrača k njegovim virom ustvarjanja: v duhovnost.

Zdaj je umrl. Slovenska kulturna akcija se ga bo spomnila na prihodnjem večeru dne 4. junija z očrtom njegove pisateljske osebnosti, pa tudi s spomini na njegovo človeško bivanje med nami, kakor tudi z branjem njegovih najlepših besednih umetnin. Čutimo dolžnost, da mu vsaj to položimo kot rožo na njegov grob v Dravljah.

Spominski večer bo spremljala razstava Pregeljevih del in njegove literarne ostaline, v kolikor je v naših rokah.

T. D.

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

Literarni odsek

Tretji kulturni večer v soboto dne 4 junija ob 19. uri
v dvorani Bullrich, Sarandí 41, Cap.

PISATELJU IVANU PREGLEJU V SPOMIN

Začetek točno, ker sledi še druga prireditve v isti dvorani.

POSEBNIH VABIL NI!

Starosta slovenskih kulturnih delavcev prof. Marko Bajuk je v Buenos Airesu priredil dva koncerta pevskega zbora iz Mendoze. Obe prireditvi sta nazorno pokazali, kako znajo naši rojaki ceniti požrtvovalno delo, na drugi strani pa je vodja zbora sam najlepše izpričal, koliko zmore delo, ki sloni na globoki veri in vedrem optimizmu.

Ko je bila na družabnem večeru prilika, je predsednik SKA Ruda Jurčec s svojimi pozdravnimi besedami skušal to dejstvo podčrtati. Na govore je potem prof. Marko Bajuk odgovorjal in med drugim povedal:

"Ne najdem besedi, da bi mogel zadostno izraziti, kaj čutim, kadar opazujem in pregledujem delo Slovenske kulturne akcije. Pri Akciji opravljate resnično naravnost gigantsko delo. Le kako vse to zmorete? Za nas ste vidno znamenje, kako moramo vsi korakati z enako požrtvovalnostjo in ljubeznijo. Res, kaj bi bilo, če Slov. kult. akcije ne bi imeli?"

Veseli smo priznanja, ki nam ga je povedal prof. Marko Bajuk. Toda moglo bi pomeniti le malo, če ne bi skušal nadaljevati in vztrajati — in vztrajali bomo, če se bomo vedno in povsod spominjali njegovega vzgleda. Potrebno pa je tudi to: ljubezen in spoštovanje, s katerimi je bil sprejet obisk prof. Bajuka in njegovega zbora, se naj ohrani in raztegne še na šire in naj nikdar ne poneha. Saj vse delo ne bi moglo nikamor, če ne bi imelo popolne opore.

V PRIPRAVI:

ZGODOVINSKI ATLAS SLOVENSKEGA OZEMLJA

Uredil: Roman Pavlovič

I Z Š L O :

SLOVENSKA LIKOVNA UMETNOST V ZAMEJSTVU

Uredil in uvod napisal
Marjan Marolt

Opremil I. Bukovec

TARIFA REDUCIDA

Concesión 6228

Registro Nacional
de la Propiedad Intelectual
Nº 624.770

— JUBILEJNO NAROČNINO so plačali: g. dr. Šimenc, San Justo 800.— pesov; č. g. Janez Grile, Venezuela, za jubilejno naročnino 28 dolarjev.

— Za tiskovni sklad Glasa so prispevali: č. g. Ivan Tomažič, Santa Rosa 100.— pesov; č. g. Ravnikar Anton, O'Campo, 100 pesov; ga. Černič Martina, Villa Ballester, 50.— pesov; g. arh. Marijan Eiletz, Hurlingham, dar 1000.-pesov.

— Ustvarjalna člana SKA sta postala: ga. Savinšek (umetnostni odsek) in č. g. p. Ma-ver Grebenc (zgodovinski odsek).

— ATLANTIDA, ugledna revija v Buenos Airesu, je v majski številki objavila dve strani teksta in reprodukcij pod naslovom: Ivan Ahčin in njegove glave. Članek je napisal vodilni umetnostni kritik v Buenos Airesu Enrique Azcoaga. Reprodukcijske prinašajo tri ženske in eno moško glavo. V uvodu pravi kritik, da je France Ahčin, "escultor esloveno", opravil pomembno pot od svoje prve razstave, ki je o njej pisal v isto revijo v marcu 1957. Predvsem se predaja Ahčin svojji umetnosti z odgovornostjo in navdušenjem in je sedaj v dobi ustvarjanja, ki se more označiti kot doba izredne delavne vztrajnosti. Opozarja na smisel, ki ga ima kipar za sintezo, ta pa spet sloni na iskanju poduhovljenosti v človeku. Ne gre mu, da bi ovekovečil značaj, ampak mu gre predvsem za to, da izdela značaj sinteze, kar je pač najteže doseči v kiparstvu. Kar je v skulpturi sintetično, se pri Ahčinu izživlja z izredno silo in neuklonljivo živahnostjo. Ahčin je prodrl že daleč naprej od tistega, kar se je v kiparstvu izživljalo kot akademizem. Vsa energija ima pri Ahčinu nekaj misterioznega v sebi in se podaja kot izraz največje polnosti.

SLOVAKI v Bs. Airesu so 15. maja t. l. proslavili v svojem Domu stoletnico rojstva svojega velikega pisatelja dr. Bancura, ki je znan pod psevdonimom *Martin Kukučín* ter je veljal za najboljšega romanopisca pred prvo svetovno vojno. Za nas je zanimivo, da je ta veliki slovaški realist živel na otoku Braču kot zdravnik in je glavno njegovo delo roman *Hiša v bregu* iz dalmatinskega okolja. Roman je imel uspeh tudi pri Slovencih, kjer je izšel v Albrechtovem prevodu. Med prvo svetovno vojno pa je živel z dalmatinsko emigracijo v argentinski Patagoniji in v Čile, v mestu Punta Arenas, kjer je bil tudi predsednik čilskega Rdečega križa. Po osvoboditvi se je vrnil na Slovaško, kjer je izdal roman v petih zvezkih z zgodbami hrvaških izseljencev pod naslovom *Mati kliče*. To je epopeja emigracije in večna želja po vrnitvi domov. Umril je l. 1924. Slovaški literarni zgodovinar prof. dr. Mečiar je izdal za stoletnico tu v Buenos Airesu obširno razpravo o tej epopeji ter je v tisku drugi del monografije o pisatelju. Na spominskem večeru 15. maja je o njem govoril on, o osebnih spominih na Kukučína pa pisatelj Hronsky, predsednik Slovaške matice v tujini. V imenu Slovencev in posebej Slovenske kulturne akcije je govoril dr. Tine Debeljak, Slovaška in hrvaška emigracija se pripravljata, da postavita v Punta Arenas spomenik, katerega je napravil mojster Meštrovic.

MEDDOBJE, št. 3-4, letnik V.

Pred kratkim je izšla zaključna dvojna številka revije Slovenske kulturne akcije "Meddobje" (št. 3-4, V. letnik). Tako imamo pred seboj že pet letnikov revije, ki v marsičem prinaša nove poglede na slovensko kulturno gibanje, zlasti v problematiko ustvarjanja in filozofskega gledanja na sodobnost. Ni pa posegala na politično polje, ne v sodobno aktualnem ne v zgodovinsko kritičnem smislu, kot na primer Hrvatska revija, kar je lahko njena prednost ali pa tudi pomanjkanje. Sem mnenja, da bolj pomanjkanje, če bi namreč bili doneski pisani na akademski višini in z znanstveno vrednostjo; prednost pa, da ne posega z dnevnimi strankarskimi pogledi v zmedo našega emigracijskega prekanja. Na vsak način pa skuša Meddobje biti — in stvarno tudi je — izraz svobodne zahodnoevropske sodobne orientirane slovenske emigracije v duhovnem smislu, ter je celo v nekem smislu *avantgarda danes ustvarjajočega slovenskega duha tudi z ozirom na domovino*. Smo za mejami domovine njen najzapranejši odtenek razvoja slovenskega ustvarjalnega genija, tisti, ki gleda iz sveta domov, in ustvarja iz ozračja Rima, Pariza, Louvaina, Buenos Airesa in Združenih držav, Avstralije, Japonske, Švice in Kanade, koder koli živi svobodni slovenski človek sodobno življenje. Poudarek je na sodobnosti in v tem smislu hoče biti revija v meddobju časa zveza z domovino. Tudi v duhovnem in umetniškem pogledu. Lahko rečemo z Vodebom: realizem je v polomu. V domovini je bil do zadnjega časa v modi, ne samo v modi, temveč zapovedana umetnostna smer. V tujini pa se je predvsem prav v meddobju pojavila nova v abstraktnost težeča struja; zlasti v likovni umetnosti in v poeziji; pa tudi v filozofiji in esejistiki so vidni nje prijemi. Doma se tudi že bližajo tem prijemom, vendar le časovno za emigracijo, kar daje v slovenski kulturni ustvarjalnosti v tujini pionirski pomen v celotnosti nedeljive slovenske kulturne kontinuitete.

Naj poskusimo po tem uvodu označiti vsebino te nove številke Meddobja.

Na začetku številke je esej profesorja papeške Gregorjanske univerze v Rimu, pesnika K. Truharja o "Problemih osebne pokorščine. Je na prvi pogled teološki sestavek, namenjen celo za vzgojo duhovnih vzgojiteljev in njih razmerja do podrejenih, toda njegova problematika sega preko teoloških zanimanj. Govori o avtoriteti oblasti, ki je od Kristusa, in o človeški pokorščini tej avtoriteti, pa podčrtava, da ta pokorščina ne sme biti slepa v smislu tradicije, temveč osebna: pokorščina mora biti "svobodna odgovornostni dej". Ta se lahko tudi upre, če avtoriteta zlorablja svojo oblast, če zahteva od podrejenega nemoralno dejanje: "V nezakonitem ukazu predstojnik ni več predstavnik Kristusa." Pokorni pa moramo biti — in to je zanimivo! — tudi razvoju časa: "... v tem smislu je vsak okorel, konzervativen — nepokorščina", ker Bog hoče, da svoje življenje gradimo tudi iz vrednot, ki jih vključuje razvoj sveta. In ta rezultat teologa je važen tudi za slehernega laika, za umetnostnega ustvarjalca pa še celo. — Slede "Vsakdanje pesmi" Antona Brezovnika. Pesmi tega novega pesnika so realističnega značaja, povedanega v neki patetični prozi, toda zaključki vseh treh pesmi so uvrščeni v univerzalni kozmični red, v spoznavnost filozofskega misleca pesnika; ki vidi v duhovno bistvo tudi najbolj vsakdanjega naturalističnega opravka. — Jurčec v svojem odlomku "Carmen de Patagones" piše na tej patagonski postaji notranje premike nekih skrivnostnih zagonetnosti, ki se nam šele počasi odkrivajo. Otežkuje nam namreč razumevanje tega opisa prav dejstvo, da je odlomek in da ne poznamo oseb iz prejšnjega dogajanja; toda opis premikanja vlaka na omenjeni postaji z vsem čarom skrivnostnosti se nas močno dojmi kot da gre za detektivsko povest supernaturalističnega značaja, katere vrednost bo postala zaznavna šele v eklopu celotnosti. — Papeževe "Pesmi in zapiski" s podnaslovi Pomlad, Oživilo junaki, Bit, Poletje in Jesen so v njegovi maniri zapisane lirčne metamorfoze o življenju, ki je v večnem gibanju,

SODOBNA SLOVENSKA KNJIŽEVNOST V DOMOVINI

Drugi kulturni večer je bil v soboto 21. maja in je bil v priredbi literarnega odseka. Predaval je Ruda Jurčec o temi: Sodobna slovenska književnost v domovini. Ob polno zasedeni dvorani je začel večer vodja lit. odseka dr. Tine Debeljak. — Predavatelj je uvodoma podal okvir predavanja in opozoril, da velja tokrat obdelava snovi predvsem namenu podati glavne ideje in estetske vidike, ki sodobno beletrijo v domovini oplajajo. Orisal je, kakšen je bil položaj v letu 1946, ko so bila dana načela, po katerih bi se naj književnost razvijala. Kmalu so kritiki ugotovili, da je generacija, ki bi morala tista načela izvajati, propadla. Ni bila sposobna ustvariti velikega teksta revolucije in tudi ni mogla vključiti slovenske knjige v trenja, ki so vznemirjala ves svet. Ko je nastopila nova generacija, se je brž ugotovilo, kako velik je prepad med tistim, kar je bilo naročeno v letu 1946 in kar je kličilo iz knjig ustvarjalcev. Če so krenili umetniki in pisatelji po vzore in metode v svet, potem so se vrnili v domače okolje, da bi se svetu odmaknili; šli so v razkrivanje globlin v človeku in nekateri kritiki so začeli pisati, da se naslanja sodobna slovenska književnost na novi humanizem. Seveda velja ta oznaka predvsem za ustvarjalce, ki se v mejah možnosti drže pravice do svobode v ustvarjanju; tisti, ki so ostali zvesti direktivam od zgoraj, so ostali ob strani in jih kritika soglasno odklanja kot pisatelje brez kvalitete in umetnostne resnosti.

Obilen aplavz je bil dokaz, kako je predavanje zajelo. Sledila je debata, ki je nekatere momente pojasnila.

RADIJSKI KONCERT TERCETA IN KVARTETA FINK

Vse naše prijatelje že danes opozarjamo na koncert terceta in kvarteta Finkovih, ki bo 18. junija (sobota), ob 18 uri na Državni radijski postaji (Radio nacional argentina). Za ta polurni nastop, ki bo pod oddajo "Jovenes concertistas argentinos" so naši pevci izbrali naslednji spored: dve skladbi Petelin-Gallusa "Ecc'e quomodo moritur iustus", "Gebert in Todesnot", obe v izvedbi kvarteta. Sledili bosta Musorgskega "Uspavanka" ter Geržiničeva "Jesenska pesem", obe za bariton solo. Peto in šesto točko sporeda sestavljata starejši italijanske pesmi: Palestrina: "Due canzonette" in Paribenijeva "Tenzone di fontane". Tretet setter Fink bo nato zapel "Zvončke" modernega slovenskega skladatelja Marija Kogoja. Večerni koncert se bo zaključil z Venčkom slovenskih narodnih pesmi v Geržiničevi priredbi.

Oba solospava bo pri klavirju spremljal prof. Alojzij Geržinič, medtem ko bodo ostale pesmi pете a capella.

Vse, ki ljubijo lepo pesem, vabimo, da na to oddajo opozorijo tudi svoje prijatelje, kvartetu Finkovih pa že zdaj čestitamo k novi umetniški afirmaciji v tujem svetu.

ki se "stalno umika in stalno bliža", kjer "neresničnost prehaja v resničnost in naš mir v en sam nemir", kjer je "pot proti koncu takšna kot proti začetku". To je paradoksalna poezija filozofskega nazora, ki pa pri Papežu dobiva lep metaforično liričen izraz: abstraktna poezija, ki ima marsikaj skupnega z antičnimi grškimi liričnimi kornimi vložki v drame življenja. — Profesor buenosaireske katoliške univerze Milan Komar nadaljuje svoje filozofske glose "Razmišljanja ob razgovorih III.", kjer ob praktična vprašanja sodobnih bralcev podaja svoja filozofska dognanja v obliki duhovitih aforizmov in mnenj, ob naslonu na čtivo najnovjših svetovnih mislecev. Njegov sodoben odgovor ob praktičnih življenjskih filozofskih problemih se nam zdi kot resonanca od antike do najnovjših miselnih struj. — Rakovec sonet "Domotožje" je neoklasiistični parnasovski sonet z asonancami kot modernimi rimami, pa s kozmično povezavo z očetom in sinom "v zadnje sožitje". — Beličičevi "Dve pesmi o gmajni" sta več kot smo doslej vajeni pri njegovih impresijah: prvotna impresija je vržena v perspektivo posmrtnega obiskovanja ljubljene kraške gmajne. — Božo Kramolc je v svojem "Božiču v Vancouvru" naslikal z vsemi barvami naturalistični pejsaž okolja in življenja kanadskih izseljencev, toda z osnovno mislijo, ki je visoko idealistična: razglasje ob življenju in božičnem čustvu. Močna podoba, kot je močna podoba tudi "Smeti" v "Dnevih smrtnikov", in prepričan sem, da bi slikar Kramolc s takimi leposlovnimi stvaritvami mogel dozoreti tudi svoji literarni zbirki. — Valentin Humar je v pesmi "Fuga", "Otožno slovo v ženskih rimah" in "Portret iz frankovske taberne v Würzburgu" skušal zajeti utripe sodobnega življenja na sodoben način in celo z barvami kot s slikarske palete. Prednost bi dal prvima dvema. — Vodebov "Obisk pri Antonu Dermotu" pa spada gotovo med najmočnejše doneske te številke ter je spet enkrat intervju, ki ga je pisal umetnik ob umetniku, pravo nadaljevanje Cankarjevih Obiskov. — Tine Debeljak je priobčil začetek Dantejevih "Vic" (I. spev), gotovo zato, da je dal bralcem svojega prevoda "Pekla" vedeti, da prevod nadaljuje. — Stalno rubriko v reviji ima urednik Ruda Jurčec s svojim zaglavjem "Črke, besede, misli". Tokrat opisuje svojo pot v Bariloče in sicer v resnici le impresionistično, globinsko, toda s polnimi barvami, le mimogrede gre v to, kar je bistveno v tem zaglavju: v meditacijo ob Camusu, ob metafizični sodobni literaturi, ob problemu Maneta in Sternenovih sliki z Obesnelove razstave. Duhovita kozerija. — Prav takšna je tudi Vodebova izpolnitev rubrike "Čas na tribuni", pod naslovom "Pripisi k zapiskom neznanega pisatelja", ki so izšli v prejšnji številki revije (Simčič). Zdi se mi, da so Vodebovi pripisi še bolj duhoviti. Kot da berem Cankarjeve S poti: v luči se nam prikazuje estetika kot znanost in estetski problem ob sodobnih pisateljih (Camus) evropskega zapada. S takimi doneski stopamo v direktno zvezo s sedanjim stanjem evropskega kulturnega ozračja, ki ga tu v Argentini slutimo vendarle po posredovanju iz druge roke. — Rubrika "Knjige" prinaša tokrat nekaj novega: Rebozovo oceno Papeževe pesniške zbirke Osnovno govorenje in petje. Začudil sem se bistroumnemu razčlenjenju tovrstne poezije in hvaležni moramo biti Rebozovu, da je večini bralcev odprl vrata v razumevanje Papeževe poezije in v njen abstraktni značaj. Ostale ocene se nanašajo na slovenske prevode v angleščino (Rakovec o Antologiji The Parnass of a small nation) ter zapiski o Slovincih, ki pišejo v tujih jezikih in prevodih (Šentjurec: Gebet für den Mörder; Jontez: Trouble on east green Street; Bevk: Der starke Peter). — V "Zapiskih" podaja prof. Martin Jevnikar sumaričen pregled "Slovenske knjige v letu 1959", kjer na opisen način obravnava ves slovenski knjižni trg tega leta tako v domovini kakor v emigraciji. Dragoceni podatki predvsem za nas, ki nam je ta pregled edini tolmač domače produkcije. Sicer Jevnikar ne ocenjuje toliko po vrednosti kot po značaju; toda podaja nam dobro podobo, na podlagi katere si lahko ustvarimo tudi svojo približno sodbo. Njegova zasluga je, da smo vsaj po tem — na tekočem.

doma in po svetu

— Kipar Fr. Gorše in slikar Milan Volovšek sta v Clevelandu dne 28. maja 1960 odprla skupno razstavo. Milan Volovšek, ki se za dobo pol leta mudi v ZDA, je razstavil najnovejša dela.

— V zbirki Bios je pri Cankarjevi založbi v Ljubljani izšlo delo akademika Luc. M. Škerjanca: Od Bacha do Šoštakoviča. Knjiga je priručnik, ki je dejansko pregled razvoja svetovne in domače simfonične glasbe. L. M. Škerjanec je že napisal monografijo o Lajovicu, pa je bila kritika o delu zelo negativna.

— Ludvik Mrzel je za založbo Obzorja v Mariboru prevedel trilogijo Pleviera in je izšla tretja knjiga Berlin. Pri Državni založbi v Ljubljani pa je izšla knjiga Nepokopani mrtveci, ki obsega pet Sartrovih dram: Spoštljiva vlačuga, Muhe, Zaprta vrata, Nepokopani mrtveci in Umazane roke.

— Zelo plodovit publicist, pesnik in pisatelj je Branko Rudolf, po rodu iz Konjic na štajerskem. Uveljavlja se tudi kot gledališki in glasbeni kritik. Pri mariborski založbi Obzorja je izdal pesniško zbirko "Žvegla potepuhova". Zelo pesniški je podnaslov: "Muzika tega gmajna folka — plajšarjev, komedianov, godecov, namežov, sejmiskih pevcev, želarov, težakov, študentov, hromakov no siromakov vsake sorte. Po zgledi stare ali dobre navade pa je te potepuške in lajnske bačade vkup spravil — Branko Rudolf iz Konjic doma."

— Državna založba ima posebno zbirko, ki nosi naslov Moderni Roman. Letos bodo izšli naslednji prevodi: angleškega pisatelja Joyce Caryja Na milost in nemilost, prevedel bo Janez Gradišnik; Risto Jelačin je prevedel delo ameriškega pisatelja Andersona Ubogi belec; Vital Klabus je iz francosčine prevedel veliko delo Louisa

Aragona Sveti teden, ki je popis Napoleonovega pohoda z Elbe proti Parizu (delo lje v francoski kritiki naletelo na slabe odmeve, ker je Aragon kot pisatelj ustvaril že boljše umetnine; pisatelj je znan kot discipliniran član kom. partije); poljska pisateljica Marija Dobrovska bo izšla prvič v slovenskem prevodu. France Vodnik bo prevedel njeno največje delo, roman Dnevi in noči, ki je nastal v letih 1932–34. Dabrovska je še sedaj vodilna v poljski književnosti in je večkrat javno nastopila proti stalinizmu v poljskih vladnih krogih.

— Mohorjeva družba v Celju je svoj knjižni dar za leto 1960 tokrat natisnila v izredno visoki nakladi in sicer 75.000 izvodov, torej se je že približala rekordu, ki ga je Družba sv. Mohorja v Celovcu dosegla v letu 1918, ko je imela 80.000 naročnikov. Prešernova družba, ki jo je partija ustanovila proti MD, je dosegla s svojim koledarjem naklado 65.000 izvodov, vendar njen knjižni dar ni šel tako visoko, ker so koledar prodajali tudi posebej. Prešernova družba je članom brezplačno dodala Ivana Cankarja: Hlapec Jernej in njegova pravica, in je bila naklada knjige 55.000 izvodov. — V Trstu pa so izdaje Prešernove družbe priključili Jadranskemu koledarju. Za izredno nizko ceno 500 lir (okr. 45 pesov) prejmejo naročniki koledarja še PD in sicer Bevkovega Viharnika, Cankarjevega Hlapca Jerneja, prof. Planine knjigo Naša domovina Jugoslavija, dr. Polenčev Živalski svet in Tavčar-Špolančeva Domača dela in popravila.

— Delavska knjižnica v Ljubljani je objavila statistiko o svojem delovanju v letu 1959. V bistvu se številke niso mnogo spremenile, vendar so nekatere ugotovitve zanimive: knjižnica je namenjena

zlasti delavstvu, pa so ti med obiskovalci na zadnjem mestu. Največ knjig si izposojajo dijaki, delavci so na zadnjem mestu; med mladino so spet fantje na prvem mestu (13.672 fantov in samo 5.650 deklet). Podatki o izposojanju knjig v tujih jezikih kažejo, da obvladajo Ljubljančani samo slovenščino in deloma nemščino. Številke: izposojenih je bilo 46% nemških, 6,9% sibohrvaških, 2,9% angleških in 1,1% v ostalih jezikih. Ta odstotek je neverjetno nizek, ker ima knjižnica oddelek v tujih jezikih bogato založen. Na prvem mestu je še vedno Ivan Cankar (po odstotku povpraševanja), na drugem mestu je Bevk, za njim pride Ilka Vaštetova, Miško Kranjec je na šestem mestu in mu slede Jurčič, Finžgar, Tavčar, Juš Kozak, Ingolič, Mira Miheličeva. Med mladinskimi deli je vrstni red: Karl May, Sienkiewicz, Jules Verne. Od tujih avtorjev so bili najbolj brani: Jack London, Galsworthy, Balzac, Tolstoj. Knjižnica ima zelo velik promet, vendar krijejo izposojnine komaj eno četrtino njenih stroškov; krijejo jih iz fondov.

— Akademsko društvo v Gorici je priredilo spominski večer Ivanu Preglju, ki je konec januarja umrl v Ljubljani. Spominski govor je imel pesnik Vinčo Beličič. Po predavanju je bila na sporedu recitacija odlomkov iz Pregljevih del. Tržaška Demokracija je za veliko noč izdala literarno prilogo Utrpi, ki jo je uredil prof. Vinčo Beličič. Na čelu priloge je njegov članek o Ivanu Preglju. Med drugim navaja, da je na grobu Preglju govoril prof. Francé Koblar. Govor bi moral biti objavljen v Naših razgledih in je list za objavo rezerviral dve strani. Toda prof. Koblar govora ni upal objaviti in je zato list prinesel odlomek iz Pregljevih Tolmancev, v uredniškem nekrologu pa zapisal, da je naravnost nujna potreba, da končno izidejo Zbrana dela Ivana Preglja v Ljubljani.

G sedmi letnik

L
A
S
GLAS izhaja že sedmo leto in je po splošni sodbi na dostojni višini. Njegovo izhajanje je vključeno v redni letnik publikacij, vendar ga ne prejemo samo člani in naročniki, ampak ga pošiljamo vsem, ki se za razvoj in stanje slovenske kulture zanimajo. Vendar stroški v tiskarni in zlasti tudi na pošti tako naraščajo, da je obstoj glasila SKA v nevarnosti.

Lepo prosimo, da nakažete svoj prispevek za list v obliki darila za njegov tiskovni sklad. Uredništvo bi želelo raven lista še dvigniti in bi tudi za to bila potrebna finančna sredstva. Izkažite se še Vi in podprite list, ki v nekatere domove že dolgo prihaja zastoj.

Za vsak prispevek v naš tiskovni sklad Vam bomo iskreno hvaležni. Saj list hoče dokazati, da nad njim ne boste razočarani. Dvakrat da, kdor hitro da!